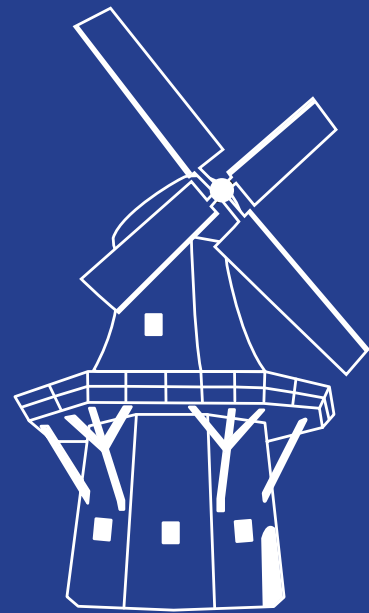

Cultuur nu & overmorgen

“as de wyn draait, moat men de mûne kruie”

Waarom?

De vijf Friese theaters maken zich grote zorgen over de grote gevolgen die de crisis op de culturele en creatieve sector op de samenleving heeft. Ieder theater opereert vanuit zijn eigen rol en opdracht, van klein tot groot en van regionaal tot (inter)nationaal. We vinden elkaar in onze ambitie om de komende jaren de culturele infrastructuur in Friesland te versterken en deels opnieuw uit te vinden. Hoewel allemaal anders zijn we daarin gelijk! Verenigd in het Fries Schouwburg Overleg (FSO) hebben wij het initiatief genomen om samen met lokale overheden (provincie en gemeenten) te zorgen dat de cultuurketen blijft functioneren en dat verbinding met het publiek blijft bestaan en gegarandeerd is voor overmorgen.

Cultuurmakers kunnen niet zonder een podium (in welke vorm dan ook) en podiumkunsten kunnen niet zonder publiek. Wij zien hier een belangrijke rol voor de schouwburgen maar wij kunnen deze grote klus niet afzonderlijk klaren. Om die reden is er een breed gedragen samenwerking opgezet. Het zijn onzekere tijden die vragen om grote wendbaarheid of zoals wij hier in Friesland zeggen:

“as de wyn draait, moat men de mûne kruie”.

Overeenkomstig met de adviezen van de Raad van Cultuur zien wij een aantal transitieopgaven om meer wendbaar en weerbaar te worden. Voor onze plannen zijn er belangrijke opgaven:

- Artistiek:** Wendbaar programmeren. Door met veel differentiatie te programmeren en te produceren is het gemakkelijker ons aanbod aan te passen aan de overgang tussen 'normaal', anderhalve-metermaatschappij en verschillende vormen van lockdown. Hoe pakken wij hier onze essentiële rol in de keten? Zonder programmering verdwijnt de laatste schakel met het publiek. En als er niks meer gemaakt wordt, kan er niks meer worden geboekt. Deze vicieuze cirkel moeten we koste wat kost vermijden.
- Financieel:** Aanbod voor minder bezoekers levert minder inkomsten op. Het is noodzakelijk dat hier nieuwe bedrijfsmodellen voor worden ontwikkeld.
- Ruimtelijk:** Onze bestaande zalen en gebouwen zijn niet in elk scenario op de gangbare wijze bruikbaar. Het is nodig op zoek te gaan naar alternatieve vormen van ruimtegebruik en alternatieve ruimtes binnen de anderhalve-metermaatschappij.
- Maatschappelijk:** Hoe zorgen wij er voor dat we de eerlijke betaling aan werknemers en zzp'ers kunnen blijven garanderen, en op een passende manier met vrijwilligers omgaan? De waarden solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie uit de Fair Practice Code mogen niet worden vergeten nu de financiën enorm onder druk staan.
- Sociaal:** Door alle maatregelen en het kleinere aanbod is er sprake van verminderde zichtbaarheid. Het is van belang nieuw publiek aan te boren, bestaand publiek te behouden en lokaal (live) publiek te zoeken bij het wegvallen van landelijke en internationale zichtbaarheid. Het includeren van een breed en divers publiek blijft onverminderd van belang.

De raad van Cultuur adviseert de minister drie fieldlabs te financieren op het gebied van digitalisering, ruimtelijk ontwerp en productdifferentiatie. Onze plannen en experimenten zijn vooral van toepassing op de laatste 2 fieldlabs.

Hoe?

We werken aan een flexibeler bestel, vooruitlopend op de landelijke besteldiscussie en leren van andere partijen en branches. De pandemie heeft ons met de neus op de feiten gedrukt: morgen kan de wind weer uit een andere richting komen. Daar gaan we ons voor klaarmaken. De verbindende kracht van cultuur zal nog meer dan nu het geval is worden ingezet en er zal meer lokale inzet zijn van makers en het aanwezige talent. Wij zetten voornamelijk in op drie speerpunten.

- Het theater als producent en productiehuis
- Een versterkte rol van cultuur in maatschappelijke opgaven
- Een ander, meer divers gebruik van de gebouwen

Wat?

We vragen een aanjaagfonds om te experimenteren met:

Het theater als producent en productiehuis

Door op te treden als producent en productiehuis leveren de podia een bijdrage aan de versterking van de hele keten en daarmee het culturele klimaat in Fryslân.

- Het ontwikkelen en uitvoeren van door de podia geïnitieerde producties en festivals (kan lokaal, kan provinciaal). Denk daarbij aan de grote producties waarin podia initiatiefnemer waren tijdens LF 2018 zoals *Lost in the Greenhouse*, *Finestra Aperta*, *Strangers on Stage*, *At the Watergate*.
- Het aanbieden van coaching en podia (provincie breed) aan Friese theater-muziek-dans en cabaretmakers (talentontwikkeling) en het gezamenlijk programmeren en presenteren van die talenten (on tour in de provincie).
- De aanwezige talentopleidingen (Fries Jeugd Orkest, Meeuw JTS, MUZT, de kleine prijs van Fryslân) vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid naar een hoger plan tillen.
- Het maken van producties met lokale en/of regionale thema's.
- Het maken van kleine en wendbare voorstellingen voor een beperkter maar veelal lokaal en divers publiek.

Een versterkte rol van cultuur in maatschappelijke opgaven

Cultuur beschikt over de unieke eigenschap dat het mensen, de mienskip, verbindt. Hiermee levert cultuur een bijzondere bijdrage aan diverse maatschappelijke opgaven. Samen met sociaal maatschappelijke partners zetten we ons in om onze waarde (dragers van cultuur) voor de maatschappelijke opgaven waarvoor wij ons met elkaar gesteld zien:

- Om vereenzaming tegen te gaan ontwikkelen wij samen met onze lokale partners projecten in dorpen en wijken die ervoor zorgen dat inwoners zich aangesloten blijven voelen.
- Om laaggeletterdheid tegen te gaan ontwikkelen wij samen met de bibliotheek cultuurprogramma's.
- Projecten die zich hebben bewezen, zoals 'Dansen met Parkinson', rollen wij verder uit.
- Om bij te dragen aan een inclusieve samenleving blijven wij diverse en specifieke doelgroepen actief betrekken bij de programmering (o.a. blinden, slechthorenden, verstandelijk beperkten), zowel in onze theaters als daarbuiten.
- Dit alles doen wij in samenwerking met relevante maatschappelijke partners die ook evenementen organiseren voor bijzondere doelgroepen.

Een ander, meer divers gebruik van de gebouwen

Theaters en poppodia zijn publieke gebouwen die naast hun primaire functie ook ingezet kunnen worden ten behoeve van andere functies zoals:

- Repetitie- en montageplek ("brûsplak") voor makers en gezelschappen.
- Hotspots voor experiment en bijzondere ontmoetingen.
- Ontmoetingsplek en werkplek voor zzp-ers en onderwijs.
- Loket en ontmoetingsplek voor diverse maatschappelijke diensten.
- Festival- en ceremonie-locatie voor externe partijen.

Wat kunnen wij teruggeven aan de rest van Nederland?

Onze kracht zit hem in het feit dat vijf losse culturele instellingen verspreid over de provincie de handen ineenslaan en al hun expertise, faciliteiten en netwerk inzetten om de gehele keten te versterken. Dat is het vernieuwende element, vanuit gezamenlijkheid gedacht en georganiseerd. Geen 1+1=2 maar vijf als experimenteel cultuurbedrijf.

Vanuit dit collectieve en innovatieve perspectief gaan we experimenteren en leren. De best practices en briljant failures zijn van waarde en leerzaam voor de gehele sector. Maar belangrijker, wij kunnen straks overdragen hoe je vanuit samenwerking en de lokale mienskip tot een sterk cultuurlandschap komt. Overigens denken wij dat we met name een spin off voor de minder stedelijke gebieden kunnen leveren. Juist de minder dichtbevolkte gebieden zullen zich herkennen in onze regionale aanpak.

Begroting

Bij experimenten en plannen hoort een realistisch en werkbaar budget. Het uitgangspunt van het aanjaagfonds is zoveel mogelijk geld naar de keten om zo een katalysator voor de sector te zijn. Wij vragen jaarlijks € 500.000 tot aan 2028 (de scoop van LF2028). Het gaat om een totaalbedrag van € 4 miljoen.

Aanjaagfonds

bedragen x € 1000,-

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Het theater als producent en productiehuis.	350	350	350	350	350	350	350	350
Een versterkte rol van cultuur in maatschappelijke opgaven.	80	80	80	80	80	80	80	80
Een ander, divers gebruik van de gebouwen.	40	40	40	40	40	40	40	40
Digitalisering van aanbod en diensten en samenwerking.	30	30	30	30	30	30	30	30
Totaal:	500	500	500	500	500	500	500	500

Organisatie

Bij goedkeuring van de plannen wijzen wij een penvoerder aan binnen het verbond of richten we een overkoepelende juridische identiteit op. De verplichtingen en samenwerkingsafspraken leggen we vast in een convenant.

Het Verbond van de Vijf Friese Theaters